

Respons

Iran: Forverret situasjon for kristne konvertitter

- Gradvis forverring siden 2009
- Spesielt utsatte grupper
- Arrestasjoner og mishandling
- Stenging av kirker
- Anklager om apostasi
- Konfiskering av pass

Innledning

Det er registrert en gradvis forverring av situasjonen for ikke-muslimske minoriteter i Iran siden presidentvalget i juni 2009. Kristne konvertitt-samfunn har vært spesielt rammet av en offensiv fra myndighetenes side med hyppige arrestasjoner av deres medlemmer fra høsten 2010. Det synes videre som om domstolene oftere enn tidligere anklager konvertitter for apostasi.

Kristne (og jøder og zoroastere) har status som en beskyttet religiøs minoritet ifølge den iranske grunnloven. Kristne kan praktisere sin religion, men har ikke lov til å misjonere. Ifølge iransk-islamsk lovgivning er misjonering overfor muslimer og frafall fra islam (apostasi) forbudt og straffbart, og kan medføre dødsstraff (AFP 2011).

I en rapport om diskriminering av etniske og religiøse minoriteter i Iran skrev International Federation for Human Rights (FIDH) i juli 2010 (s. 25) at kristne i Iran generelt sett kan deles i to grupper, etniske og "ikke-etniske". De etniske er armenske, assyriske og kaldeiske kristne. De fleste "ikke-etniske" kristne tilhører evangeliske og andre protestantiske kirker, og mange er konvertitter fra islam.

De etablerte armenske og assyriske kirkene har i stor grad innordnet seg lovens begrensninger for religionsutøvelse og får operere med lite innblanding fra myndighetenes side. Evangeliske kirkesamfunn overvåkes derimot nøye, og kirkeledere har blitt presset til å underskrive

erklæringer om ikke å misjonere eller å la muslimer være til stede under gudstjenester. Det er også strenge restriksjoner på trykking og omsetning av kristent materiale (U.S. Departement of State 2010).

Straffeloven i Iran har vært under revidering siden 2008. Et nytt lovutkast som eksplisitt foreskriver dødsstraff for apostasi ble først vedtatt av parlamentet, men ble stanset og sendt tilbake til parlamentet av Vokterrådet med krav om endringer. Behandlingen av endringene er ikke ferdig, og parlamentet vedtok i desember 2010 å forlenge gjeldende lov til mars 2012 (Radio Free Europe/Radio Liberty 2011). I gjeldende straffelov er apostasi ikke nevnt (CSW 2009, s. 4). Domstolene har imidlertid anledning til å idømme dødsstraff for apostasi på grunnlag av tradisjonell tolkning av sharia og juridiske utledninger av blant andre avdøde Ayatollah Khomeini.

Denne responsen bygger på offentlig tilgjengelige kilder. Flere og mer detaljerte opplysninger finnes i kildelisten.

Gradvis forverring siden 2009

United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF) skriver i sin årsrapport for 2010 at det i 2009/2010 har funnet sted en betydelig økning i antall tilfeller av razziaer under gudstjenester, trakassering og trusler mot menighetsmedlemmer, overvåkning og fengslinger, noe som har bidratt til at mange kristne har flyktet fra landet. USCIRF hevder at situasjonen for menneskerettigheter og religionsfrihet i Iran har degenerert til samme nivå som like etter den islamske revolusjonen i 1979 (USCIRF 2010).

Denne rapporterte trenden er i tråd med hva kristne kilder i Iran selv opplyser. Det evangeliske nettverket Elam Ministries registrerte en betydelig økning i antall arrestasjoner fra 2008 til 2010 (Elam 2011b).

Amnesty International skrev i sin årsrapport som utkom i mai 2010 at medlemmer av religiøse minoriteter risikerer diskriminering, trakassering, vilkårlige arrestasjoner og skade på eiendom, og at frafalne fra islam risikerer tiltale for apostasi som kan medføre dødsstraff (Amnesty International 2010a).

Situasjonen tilspisset seg ytterligere høsten 2010 etter at flere sentrale iranske ledere ytret seg krenkende om landets kristne innbyggere. Irans øverste leder Ayatollah Ali Khamenei erklærte at Irans fiender ønsker å ødelegge landets religiøse og sosiale verdier gjennom spredning av Baha'i og kristne hjemmekirker. Guvernøren i Teheran, Morteza Tamadon, angrep evangeliske kristne for å stå bak en "kulturell invasjon" og advarte at "det endelige slaget mot kristne" var nært forestående (Compass Direct News 2011). President Mahmoud Ahmadinejad tok på sin side til orde for "å stanse fremveksten av kristendommen i Iran" (United States Commission on International Religious Freedom - USCIRF 2010). Disse verbale angrepene fremsto for kristne iranere som et klarsignal til den islamske revolusjonsgarden om å gå til aksjon mot kristne (Compass Direct News 2011).

Spesielt utsatte grupper

Ledere og medlemmer av kirkesamfunn som driver utadrettet virksomhet og medlemmer av hjemmekirker er spesielt utsatt i Iran. U.S. Department of State opplyste i sin religionsfrihetsrapport for juli 2009/juni 2010 at særlig medlemmer av de evangeliske kirkene

Respons Iran: Forverret situasjon for kristne konvertitter

var utsatt for trakassering og overvåkning. Myndighetene håndhevet i denne perioden forbudet mot misjonering ved overvåking av evangeliske kristne, ved å hindre muslimer adgang til kirker, stenge kirker og arrestere kristne konvertitter. Medlemmer av evangeliske menigheter ble pålagt å bære medlemskort og var utsatt for identitetskontroll av myndighetspersoner ved inngang til kirkeområdet. Gudstjenester ble begrenset til søndager, og kirkenes ledelse ble beordret å informere Departementet for informasjons og islamsk veiledning før nye medlemmer ble innlemmet i menigheten (U.S. Department of State 2010).

Hvor mange konvertitter som lever i Iran er ikke kjent. Ifølge en artikkel i Assyrian International News Agency (AINA) skal det i 1979 ha vært 200-300 kristne konvertitter i Iran. I 1992 skal det ha vært 13 300 iranske konvertitter i alt, hvorav 6 700 var bosatt i Iran (AINA 2011). Christian Solidarity Worldwide anslår tallet på kristne med muslimsk bakgrunn i Iran i dag til 10 000 (CSW 2009, s. 5-6).

Ifølge en iranskfødt pastor i Norge (telefonintervju februar 2011) er evangeliske kirker pålagt å levere medlemslister til myndighetene, noe som gjør det lett for myndighetene å overvåke miljøet. Hjemmekirker er små uoffisielle menigheter med 10-15 medlemmer som møtes hos hverandre for å holde private gudstjenester eller studere bibelen. Disse driver ulik grad av aktiv evangelisering utad. Når det innlemmes nye medlemmer, opererer man med interne passord for å hindre infiltrering fra statlig etterretning, noe som hele tiden oppleves som en reell risiko.

Myndighetenes kampanje mot kristne begrenser seg ikke bare til konvertitter. Bølgen av arrestasjoner i 2010 rammet også armenske og assyriske kristne ledere som har drevet utadrettet virksomhet for evangeliske kirker. For eksempel var den assyriske pastoren Wilson Issawi og den armenske pastoren Vahik Abrahamian blant de fengslede i februar 2010. Issawi var pastor for en assyrisk pinsemenighet, Assyrian Evangelical Church i Kermanshah, som ble stengt av myndighetene (USCIRF 2010).

Arrestasjoner, fengslinger og mishandling

Det evangeliske nettverket Elam Ministries registrerte minst 202 arrestasjoner av kristne i Iran i perioden juni 2010/januar 2011 (Elam 2011b). Minst 33 var fortsatt i fengsel i januar 2011. Dette antallet refereres også av den kristne organisasjonen Christian Solidarity Worldwide (CSW 2011c). Til sammenlikning registrerte Elam Ministries 80 tilfeller av arrestasjoner i en ettårsperiode i 2008/2009 (Elam 2011b).

I romjulen 2010 foretok det iranske politiet den største massearrestasjonen mot det evangeliske miljøet på mange år, da mellom 60 og 70 medlemmer fra pinsemenigheten Assembly of God og fra hjemmekirker i Teheran og Esfahan ble fengslet. Alle arresterte var evangeliske kristne, inkludert pastorer og ledere fra nettverket av hjemmekirker i Iran (CSW 2011a, 2011b; Elam 2011a, 2011b, 2011c). De arresterte ble fengslet, nektet kontakt med familien, utsatt for forhør og trusler og fikk sine hjem ransaket og personlige eiendeler beslaglagt. Flere opplevde å bli skilt fra sine barn i en periode. De fleste later til å ha blitt løslatt i ettertid, men ifølge Elam (2011c) var minst 26 kristne fortsatt i fengsel i slutten av januar 2011.

I 2009 skrev Christian Solidarity Worldwide i sin rapport om religionsfrihet i Iran at fysisk mishandling og tortur under forvaring sjelden ble rapportert. Men rapporten viste til et konvertittpar som ble utsatt for fysiske overgrep i løpet av fire dager i varetekt. De ble i

Respons Iran: Forverret situasjon for kristne konvertitter

tillegg forhørt, truet og tvunget til å skrive under på at de skulle avstå fra kristen virksomhet før de ble løslatt (CSW 2009, s. 6).

Ferske vitneutsagn fra 2010 og 2011 tyder på at det har skjedd en betydelig forverring. For eksempel meldte det iranske kristne nyhetsbyrået Mohabat News den 27. desember om brutal behandling av fanger. En 23 år gamle mannlig konvertitt og aktivt medlem av en hjemmekirke i byen Karaj fortalte hvordan han ble forhørt, bakbundet, hengt opp etter en krok og slått med ledninger og vannslanger under gjentatte forhør om hans forhold til hjemmekirken (Mohabat News 2010). En pastor i pinsemenigheten i Kermanshah skal ha blitt mishandlet under et fengselsopphold. Da ektefellen besøkte ham i fengselet, observerte hun merker i ansiktet som hun mente måtte være forårsaket av tortur (International Committee of Jurists 2010).

Varighet på fengselsopphold varierer mye – fra noen få dager til uker, måneder og, i noen tilfeller, flere år. Ifølge USCIRF (2010) er det vanlig at iranske myndigheter, ved lovbrudd med bakgrunn i religiøs tro, løslater fanger men opprettholder anklagene og dermed bruker eventuell fremtidig fengsling som et vedvarende trusselbilde. I en del tilfeller løslates fangene mot kausjon (U.S. Department of State 2010).

Stengning av kirker

Flere pinsemenigheter har opplevd å få sine kirker stengt av myndighetene. For eksempel ble den assyriske pinsemenighetens kirke i Kermanshah stengt og forseglet av sikkerhetsstyrker i januar 2010. To andre assyriske pinsemenigheter i henholdsvis Teheran og Urmiya i det nordvestlige Iran ble stengt i 2009 (FIDH 2010, s. 26).

Anklager om apostasi

Det skal ha blitt mer vanlig at konvertitter tiltales for apostasi. For eksempel uttalte en advokat som forsvarte en gruppe pinsevenner som ble arrestert i Rasht i oktober 2009 og i Rasht og Teheran i juni 2010, at antallet nylig konverterte kristne som ble tiltalt for apostasi hadde økt og at han representerte ti av dem (FIDH 2010, s. 26).

Formell apostasitiltale mot konvertitter har vært relativt sjeldent i Iran, men trusler om apostasitiltale har blitt fremmet under rettsprosessen som et pressmiddel for å tvinge konvertitter til å erklære at de angrer og ønsker å gå tilbake til islam. I mange saker har domstolen enten valgt å løslate konvertitten uten påtale, eller reist tiltale for andre forhold, for deltakelse i ulovlige hjemmekirker eller kontakt med utenlandske medier. Andre anklager kan være “handlinger mot statens sikkerhet”, “fornærmelse mot islam” og “propaganda mot systemet” (FIDH 2010, s. 26). I noen tilfeller har domstolen gjort alvor av truslene om dødsdom for frafall fra islam. I september 2010 opprettholdt en appelldomstol i Gilan-provinsen dødsdom for en pastor i Church of Iran for apostasi (Sterling 2010). Ifølge Amnesty International (2010b, s. 20) kan arrestasjonen av pastoren ett år tidligere ha hatt sammenheng med hans protest mot obligatorisk opplæring i islam i skolen. Dommen ble anket av vedkommendes advokat i desember 2010. Menneskerettighetsorganisasjonen The International Campaign for Human Rights har også anmodet iransk Høyesterett om å omgjøre dødsdommen (Black 2010).

Respons Iran: Forverret situasjon for kristne konvertitter

Konfiskering av pass

Ifølge en iransk pastor i Norge (intervju februar 2011) blir pass ofte konfiskert under politiets husundersøkelser og ved razziaer mot hjemmekirker. Også CSW (2009, s. 6) rapporterte at det i 2008 ble registrert minst 40 tilfeller hvor kristne – først og fremst konvertitter – fikk sine pass beslaglagt ved retur til Iran etter å ha deltatt på kristne konferanser i utlandet. Konvertittene måtte møte for domstolen hvor de ble satt under press om å vende tilbake til islam hvis de ønsket å få tilbake sine reisedokumenter og unngå straffeforfølgelse. Et betydelig antall hadde gitt etter for presset (CSW 2009, s. 6).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- AFP (2011, 4. januar). Iran arrests Christian missionaries: official. *AFP*. Tilgjengelig fra <http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5ga1XzdPjqpFjI5riidEgxOSU-mQQ?docId=CNG.4844c10793df1183202908033c62a66e.5f1> [lastet ned 16. februar].
- AINA, dvs. Assyrian International News Agency (2011, 4. februar). Iran's Decades of Christian Persecution. *AINA*. Tilgjengelig fra <http://www.aina.org/news/20110204114914.htm> [lastet ned 25. februar].
- Amnesty International (2010a, 28. mai). *Amnesty International Report 2010 – Iran*. London: Amnesty International. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4c03a8235.html> [lastet ned 25. februar 2011]
- Amnesty International (2010b, 9. juni). *From protests to prison. Iran one year after the election*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/asset/MDE13/062/2010/en/a009a855-788b-4ed4-8aa9-3e535ea9606a/mde130622010en.pdf> [lastet ned 25. februar 2011]
- Black, N. (2010, 7. desember). Iran High Court Urged to Reverse Death Sentence for Christian. *The Christian Post*. Tilgjengelig fra <http://www.christianpost.com/article/20101207/iran-high-court-urged-to-reverse-death-sentence-for-christian/> [lastet ned 16. februar].

Respons Iran: Forverret situasjon for kristne konvertitter

- CSW, dvs. Christian Solidarity Worldwide (2009, september). *Briefing: Iran – Religious Freedom Profile*. Surrey: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra: <http://docs-eu.livesiteadmin.com/46f162cb-fcac-4198-bfa3-9b94cfaa8668/csw-briefing-iran-september-2009.pdf> [lastet ned 16. februar 2011].
- CSW, dvs. Christian Solidarity Worldwide (2011a, 5. januar). *70 Christians arrested and detained over Christmas in Iran*. Surrey: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://dynamic.csw.org.uk/article.asp?t=press&id=1077&search=> [lastet ned 28. februar 2011]
- CSW, dvs. Christian Solidarity Worldwide (2011b, 26. januar). *At least 100 Christians detained in 23 cities in Iran*. Surrey: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://dynamic.csw.org.uk/article.asp?t=press&id=1092> [lastet ned 28. februar 2011]
- CSW, dvs. Christian Solidarity Worldwide (2011c, 2. februar). *CSW leads appeal on behalf of imprisoned Christians in Iran*. Surrey: Christian Solidarity Worldwide. Tilgjengelig fra <http://dynamic.csw.org.uk/article.asp?t=press&id=1098> [lastet ned 16. februar 2011].
- Compact Direct News (2011, 1. februar). Anti-Christian speeches in Iran led to crackdown, sources say. *Compass Direct News*. Tilgjengelig fra <http://www.compassdirect.org/english/country/iran/32093/> [lastet ned 16. februar 2011].
- Elam [2011a]. *Over 70 Christians arrested in Iran during Christmas*. Surrey: Elam. Tilgjengelig fra <http://www.elam.com/articles/70-Christians-Arrested/> [lastet ned 24. februar].
- Elam (2011b, 25. januar). *Briefing Document: Severe intensification of arrests and imprisonment of Christians in Iran*. Surrey: Elam. Tilgjengelig fra <http://www.elam.com/Editor/assets/briefing%20document%20changed%20date.pdf> [lastet ned 14. februar 2011].
- Elam (2011c, 30. januar). *7 Christians released on bail, 26 still held*. Surrey: Elam. Tilgjengelig fra <http://www.elam.com/articles/7-Christians-Released-on-Bail/> [lastet ned 28. februar 2011].
- FIDH, dvs. International Federation for Human Rights (2010, juli). *Discrimination against ethnic and religious minorities in Iran*. Paris: FIDH. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/4c8622f72.pdf> [lastet ned 25. februar 2011]
- International Committee of Jurists (2010, 6. mars). *The Torture of Wilson Isavi, the Priest of the Assyrian Church*. [S.l.]: International Committee of Jurists. Tilgjengelig fra http://www.icj-iran.com/en/index.php?option=com_content&view=article&id=144:the-torture-of-wilson-isavi-the-priest-of-the-assyrian-church&catid=2:news-of-uprising-in-iran&Itemid=7 [lastet ned 16. februar].
- Mahabat News/Iranian Christian News Agency (2010, 27. desember). The beating and Torture of a new Christian at the Shahrayar detention. *Mahabat News/Iranian Christian News Agency*. Tilgjengelig fra http://www.mohabatnews.com/index.php?option=com_content&view=article&id=661

[%3Athe-beating-and-torture-of-a-new-christian-at-the-shahryar-detention-center&catid=36%3AIranian-christians&Itemid=279](#) [lastet ned 16. februar 2011].

- Radio Free Europe/Radio Liberty (2011, 8. februar). Iran Extends Enforcement Of Islamic Penal Code, Including Stoning. *Radio Free Europe/Radio Liberty*. Tilgjengelig fra: http://www.rferl.org/content/iran_penal_code/2301055.html [lastet ned 16. februar 2011].
- Sterling, J. (2010, 7. desember). In Iran, a Christian pastor faces death sentence. *CNN*. Tilgjengelig fra http://articles.cnn.com/2010-12-07/world/iran.christian.death.sentence_1_christian-woman-christian-pastor-apostasy?_s=PM:WORLD [lastet ned 25. februar 2011]
- U.S. Department of State (2010, 17. november). *2010 Report on International Religious Freedom – Iran*. Washington DC: U.S. Department of Stat. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4cf2d092c.html> [lastet ned 16. februar 2011].
- USCIRF, dvs. United States Commission on International Religious Freedom (2010, mai). *Annual Report 2010 (Covering April 1, 2009 – March 31, 2010)*. Washington DC: USCIRF. Tilgjengelig fra <http://www.uscirf.gov/images/annual%20report%202010.pdf> [lastet ned 16. februar 2011].

Muntlig kilde

- Iransk pastor i en norsk evangelisk menighet. Telefonintervju 17. februar 2011.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.